

Tampereen seudun ammattiopisto

OHJAUKSEN SUUNNITELMA

Koulutuksen johtotiimi 16.8.2022

Sisällysluettelo

1. Johdanto	2
2. Keskeiset lähtökohdat	2
2.1. Tredulainen opiskelija	2
2.2. Henkilökohtaistaminen ja HOKS	2
2.3. Oppiminen ja ohjaus	3
3. Ohjaus ja tuki Tredussa	4
3.1. Toimiva ohjaus	4
3.2. Ohjausverkosto	5
3.3. Opiskeluhoito	7
3.4. Varhainen tuki	8
4. Opiskelijan ohjaus ja tuki koulutuksen eri vaiheissa	9
4.1. Ohjaus ennen opintojen aloitusta	9
4.2. Ohjaus opintojen alkuvaiheessa	10
4.3. Ohjaus opintojen aikana	11
Ohjauksen ja tuen muodot	12
Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot	13
Luki- ja suomi toisena kielenä (S2) -tuki	13
Eriytynyt tuki	14
Ohjauksen ja tuen oppimisympäristöt	15
4.4. Ohjaus valmistumisvaiheessa	16
4.5. Ohjaus valmistumisen jälkeen	16
5. Ohjauksella eteenpäin	17
SANASTO	18

1. Johdanto

Tervetuloa tutustumaan Tampereen seudun ammattiopiston Tredun ohjauksen suunnitelmaan. Ohjauksen suunnitelma on laadittu opiskelijoita ja huoltajia varten. Sen tarkoitus on palvella jokaista opiskelijaa riippumatta siitä, missä tutkinnossa, koulutuksessa tai toimipisteessä hän opiskelee. Ohjauksen suunnitelma palvelee myös työpaikkojen ohjaajia ja yhteistyökumppaneita.

Ohjauksen suunnitelmassa kuvataan ohjauksen ja tuen toteutusta Tredussa sekä eri toimijoita ja palveluita. Ohjauksen suunnitelma on osa Tredun pedagogista ohjelmaa. Painopisteitä ohjelmassa ovat osallistuva opiskelija, toimiva ohjaus, osaava henkilöstö sekä monipuoliset oppimisympäristöt opiskelijan oppimista turvaamassa. Ohjaus on välittämistä ja yhteistyötä. Ohjauksessa toimitaan Tredun arvojen mukaisesti; rohkeesti, reteesti ja reilusti.

2. Keskeiset lähtökohdat

Tredun henkilöstölle opiskelijat ovat tärkeitä. Jokainen opiskelija on arvokas omana itsenään ja Treduun voi tulla opiskelemaan omista lähtökohdistaan sekä omien valmiuksiensa pohjalta. Kannustamme opiskelijoita löytämään omat vahvuutensa. Tavoitteena on, että opiskelija toimii Tredun arvojen mukaisesti: kokeilee **rohkeasti**, toimii **reteesti** ja **reilusti**.

2.1. Tredulainen opiskelija

- on aktiivinen ja tavoitteellinen toimija ja oman osaamisensa hankkija
- osallistuu oman oppimisensa suunnitteluun ja opiskelijoita koskevien asioiden kehittämiseen
- on aloitteellinen ja sitoutuu opinnoissa etenemiseen HOKSin mukaisesti
- arvioi opiskeluvälineitään ja osaamistaan ja tuo esille omaan oppimiseensa vaikuttavia tekijöitä
- osallistuu aktiivisesti oppilaitoksen toimintaan ja yhteisöllisen toimintakulttuurin sekä vertaisverkoston rakentamiseen
- ottaa vastuuta omasta elämästään ja opiskelustaan
- osaa pyytää ja ottaa vastaan ohjausta ja tukea.

2.2. Henkilökohtaistaminen ja HOKS

Ammatillisessa koulutuksessa opiskelijan opintopolku on yksilöllinen ja joustava. Jokaiselle opiskelijalle nimetään OMA-opettaja, joka on opiskelijan ensisijainen ohjaaja koulutuspolun eri vaiheissa. Opiskelija ja OMA-opettaja laativat yhdessä opiskelijan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS). Alaikäisen opiskelijan huoltajalla tai laillisella edustajalla on mahdollisuus osallistua opiskelijan HOKS:n laadintaan ja päivittämiseen. HOKS-keskustelussa keskustellaan opiskelijan aiemmista opinnoista, työkokemuksesta ja harrastuksista sekä opiskelijan opiskelutaidoista, vahvuuksista ja toiveista. Keskustelun pohjalta suunnitellaan, miten osaamista voi hankkia oppilaitoksen ja työpaikkojen ympäristöissä. Samalla suunnitellaan tarvittavat ohjaus- ja tukitoimet.

Opiskelijan opinnot etenevät henkilökohtaisen suunnitelman mukaan. Suunnitelmaa päivitetään opintojen eri vaiheissa. Henkilökohtaistamiseen ja HOKSin laadintaan ja toteuttamiseen osallistuvat myös opinto-ohjaaja, erityisopettaja ja työpaikkaohjaaja. Työelämässä oppimisen aikana työpaikka-ohjaajalla on keskeinen rooli opiskelijan ohjauksessa.

2.3. Oppiminen ja ohjaus

Ohjaus on tavoitteellista ammattilaiseksi kasvamisen ja ammattilaisena kehittymisen tukemista koko oppilaitosyhteisön, työelämätoimijoiden ja kodin yhteistyönä. Ohjaaminen sisältyy jokaisen tredulaisen tehtävään.

Meille Tredussa on tärkeää, että jokainen saa oppia omalla tavallaan, osaaminen lisääntyy, ammatitaito kehittyy, opiskelijat voivat hyvin ja opinnot etenevät. Ohjauksen tavoitteena on tukea jatkuvaa oppimista ja opiskelua sekä työelämään ja jatko-opintoihin siirtymistä.

Ohjaus on jatkuvaa, vuorovaikutteista ja tavoitteellista toimintaa opiskelijan oppimisen, kasvun ja kehityksen tueksi. Jokaista opiskelijaa kunnioitetaan yksilönä, jolla on oikeus laadukkaaseen ja omiin tarpeisiinsa nähden riittävään ohjaukseen. Opiskelijat ovat ohjauksessa osallistuvia ja aktiivisia. He arvioivat omaa oppimistaan ja toimintaansa. Ohjauksen avulla autetaan ja tuetaan opiskelijaa kuulumaan ryhmään sekä toimimaan ryhmän jäsenenä. Ohjauksella kannustetaan vertaisoppimiseen ja -tukeen.

Ohjauksella edistetään oppimista ja opiskelunvalmiuksien kehittymistä. Ohjauksen tarkoituksena on lisätä opiskelijan itsetuntemusta niin, että hän tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa.

Ohjaus tukee

- opintojen sujumista,
- opiskelijan toimijuutta,
- osaamisidentiteetin kehittymistä,
- ura- ja elämänsuunnittelutaitojen kehittymistä sekä
- jatko-opinto- ja työelämävalmiuksien kehittymistä.

Ohjauksen osa-alueet (kuva 1) auttaa opiskelijaa tunnistamaan ohjauksen tarpeita ja ohjaustoimijoita kohdentamaan opiskelijan ohjausta hänen tarpeidensa mukaan.

TYÖLLISTYMISTAITOJEN

- Verkostoitumistaidot
- Kyky ottaa vastaan rakentavaa palautetta
- Luova ongelmienratkaisukyky
- Kontaktien luominen työnantajiin
- Osaamisen esille tuominen työnhakutilanteissa
- Itselle sopivien työtehtävien ja työllistymistavan tunnistaminen
- Luottamus nopeaan työllistymiseen

URASUUNNITELUTAITOJEN

- Opiskelu tukee omaa tavoitetta
- Erilaisten uravaihtoehtojen pohdinta
- Tietämys jatko-opinto- ja työllistymismahdollisuuksista valmiudet löytää niistä tietoa
- Yhteiskunnallisten asioiden seuraaminen ja vaikutusten ymmärtäminen omaan tulevaisuuteen
- Luottamus työuralla selviämiseen ja muutoksiin sopeutumisessa

HYVINVOINTI JA TOIMINTAKYKY

- Toimintakyky sosiaalisissa ja tilanteissa ja ryhmissä
- Kokemus uusien tilanteiden hallinnasta
- Olemassa oleva tukiverkosto
- Stressikokemus opinnoista ja elämäntilanteesta
- Mielialamuutokset
- Kiusaamisen, häirinnän tai syrjinnän kokemukset
- Arvottomuuden ja päämäärättömyyden kokemus
- Vahvuuksien ja osaamisen sanoittaminen

TOIMIJUUS

- Ajankäyttö ja suunnitelmallisuus
- Opiskelu ja muun elämän yhteensovittaminen
- Ongelmista ja muutoksista selviytyminen
- Asioiden selvittäminen oma-aloitteisesti
- Kyky tehdä itsenäisiä päätöksiä ja valintoja
- Luottamus omaan selviämiseen

OPISKELUKYKY JA -TAIDOT

- Tiedonhakutaidot
- Tietotekniikkataidot
- Obitun ymmärtäminen, muistaminen ja soveltaminen
- Keskittymiskyky ja tehtävistä suoriutuminen

Copyright © 2021 RETU - Resilienssi ja tulevaisuusosko 2018-2020

Kuva 1. Ohjauksen osa-alueet

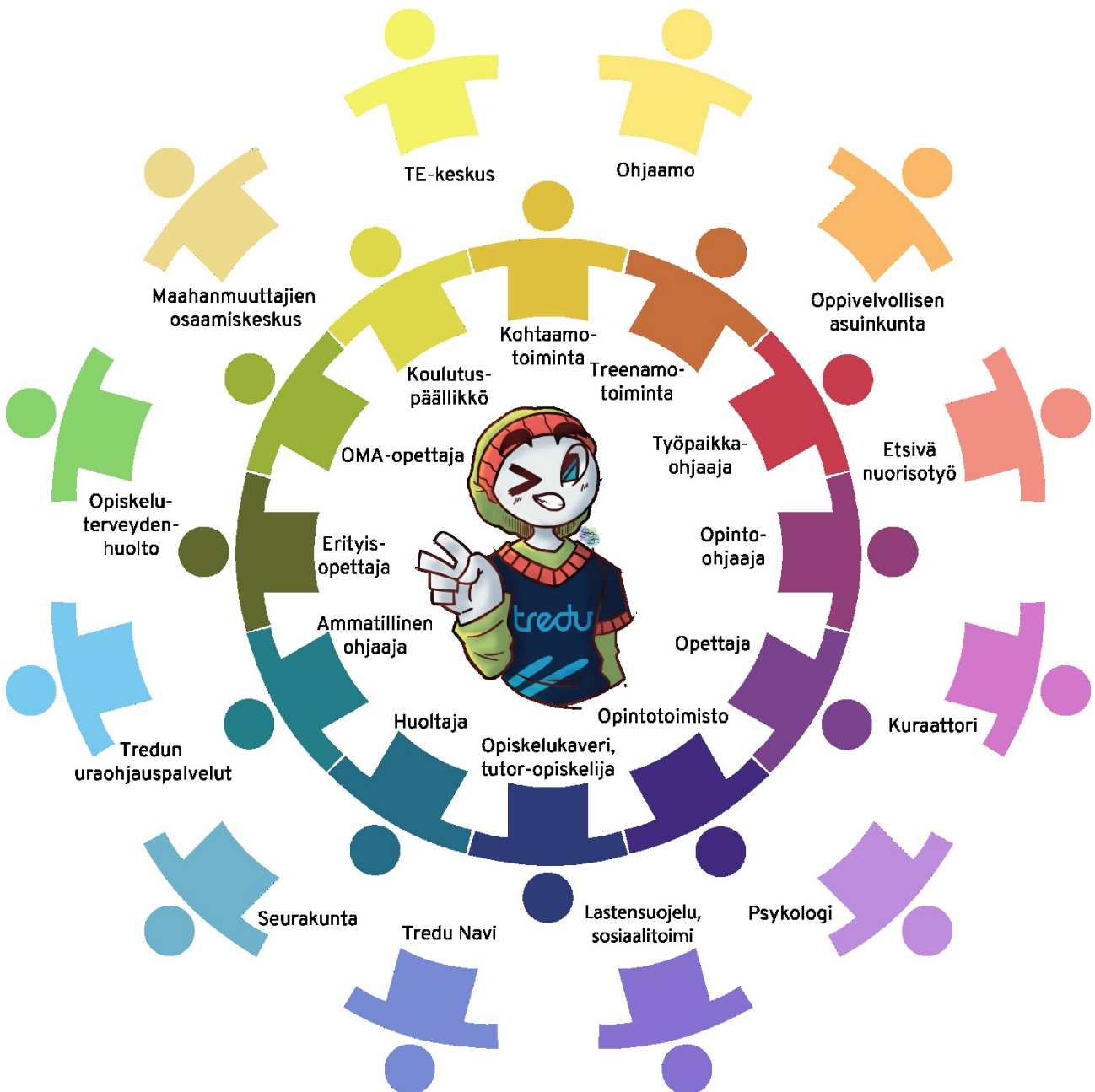
3. Ohjaus ja tuki Tredussa

3.1. Toimiva ohjaus

- on saavutettavaa ja tukee joustavien opintopolkujen toteuttamista
- ottaa huomioon yksilölliset lähtökohdat, vahvuudet ja tarpeet
- ottaa huomioon työelämän tarpeet ja kehittymisen suunnan
- sisältää monimuotoisia menetelmiä kuten henkilökohtaisia keskusteluja, digitaalisia palveluita ja ryhmätilanteita
- on eri toimijoiden ja verkostojen moniammatillista yhteistyötä, jonka kautta opiskelija saa koko opintojensa ajan tarpeidensa mukaista ohjausta tavoitteelliseen ja sujuvaan opintuun
- toteutuu tavoitteellisesti opiskelijan koko henkilökohtaistamisprosessin ajan kattaen ohjaus- ja osaamistarpeiden tunnistamisen, osaamisen hankkimisen ja osaamisen osoittamisen vaiheet.

Ohjauksellisuus sisältyy koko Tredun henkilöstön työn luonteeseen, erityisroolissa ovat mm. OMA-opettajat, opinto-ohjaajat, erityisopettajat, uraohjaajat, ammatilliset ohjaajat sekä työpaikkaohjaajat.

3.2. Ohjausverkosto

Kuva 2. Opiskelijan ohjausverkosto

- Huoltaja
  - Huoltaja on keskeinen toimija opiskelijan opintojen etenemisen tukena. Alaikäisen huoltaja voi osallistua sovitusti ohjauskeskusteluihin. Huoltaja pystyy seuraamaan Wilmassa opintojen etenemistä. Opiskelija voi antaa huoltajalle luvan Wilma-oikeuksiin myös täysi-ikäiseksi tultuaan.
- OMA-opettaja
  - OMA-opettaja kulkee opiskelijan rinnalla koko opiskelun ajan. OMA-opettaja auttaa, tukee ja seuraa opintojen etenemistä sekä HOKSin toteutumista. Hänen puoleensa voi kääntyä aina, kun tulee kysyttävää opintoihin liittyen. OMA-opettaja ohjaa opiskelijaa yhdessä muiden toimijoiden kanssa (opinto-ohjaaja, erityisopettaja, työpaikan toimijat, opiskeluhuollon toimijat jne.)
- Opinto-ohjaaja
  - Opinto-ohjaaja tukee ja ohjaa opiskelijaa koko opiskelun ajan. Opinto-ohjaaja tukee opiskelijaa hänen tavoitteidensa ja vahvuuksiensa määrittelyssä, niiden saavuttamisessa ja opintoihin sitoutumisessa. Opinto-ohjaaja ohjaa opiskelijaa yksilöllisissä valinnoissa, opintojen suunnittelussa ja opiskelun siirtymävaiheissa, esim. alan vaihtaminen, sekä edistää opiskelijan opintojen etenemistä ja valmistumista. Opinto-ohjaaja ohjaa jatko-opintoihin hakeutumisessa ja työllistymisessä.
- Opettaja (ammattillisten ja yhteisten aineiden opettaja)
  - Opettaja tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista monipuolisilla pedagogisilla ratkaisuilla erilaisissa oppimisympäristöissä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.
- Erityisopettaja
  - Erityisopettaja kartoittaa ja arvioi opiskelijoiden opiskeluvalmiuksia ja erityisen tuen tarvetta sekä laatii ja päivittää erityisen tuen suunnitelman. Erityisopettaja suunnittelee ja toteuttaa erityisen tuen opiskelijoiden tukitoimia opintojen eri vaiheissa yhteistyössä OMA-opettajien, opettajien, opinto-ohjaajien, kuraattorien, huoltajien ja tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa.
  - Erityisopettaja ohjaa erityistä tukea tarvitsevia opiskelijoita sekä ammatillisissa että yhteisissä opinnoissa.
  - Erityisopettaja ohjaa ja antaa erityisopetusta yksilöllisesti, pienryhmässä tai samanaikaisopetuksena.
- Ammatillinen ohjaaja
  - Ammatillinen ohjaaja ohjaa ja tukee muun henkilöstön kanssa opiskelijoiden hyvinvointia ja oppimisen etenemistä.
  - Ammatillinen ohjaaja voi toimia pajoilla ja työsaleissa, Treenaamossa, Kohtaamossa ja opettajan, opinto-ohjaajan, erityisopettajan ja/tai kuraattorin työparina sekä työelämäyhteistyössä.
- Koulutuspäällikkö
  - Koulutuspäällikkö tekee yhteistyötä ohjauksen toimijoiden kanssa ja osallistuu tarvittaessa ohjauskeskusteluihin. Hän on mukana opiskelijan kuulemistilaisuuksissa ja tekee päätöksiä ohjauksen toimenpiteistä.
- Opintotoimisto/opintosihteri
  - Opintosihteri neuvoo ja ohjaa opiskelijaa mm. seuraavissa asioissa:
    - Opiskelutodistukset ja opintosuoritusotteet
    - Wilma-asiat

- Opintotuki, koulumatkatuki, TKL:n, VR:n ja Matkahuollon alennukset.
- Työpaikkaohjaaja
  - Työpaikkaohjaaja tukee ja ohjaa opiskelijaa työpaikalla oppimisen aikana yhdessä työyhteisön ja OMA-opettajan/opettajan kanssa HOKSin mukaisesti.
- Opiskeluterveydenhuolto
  - Opiskelija voi ottaa yhteyttä opiskeluterveydenhuoltoon kaikissa terveyteen ja hyvinvointiin liittyvissä asioissa.
  - Opiskeluterveydenhuolto edistää opiskelijoiden terveyttä, hyvinvointia ja opiskelukykyä tarjoamalla terveyden- ja sairaanhoidon palveluja.
- Kuraattori
  - Kuraattori tukee opiskelijan opiskelua, hyvinvointia ja opiskeluyhteisön toimintaa. Hän auttaa opiskelijaa elämänhallinnassa ja taloudellisissa asioissa.
- Psykologi
  - Psykologi tukee opiskelijaa mm. mielenterveyteen ja motivaatio-ongelmiin liittyvissä asioissa ja vaikeissa elämäntilanteissa. Hän avustaa myös oppimisvaikeuksien tunnistamisessa. Hänen puoleensa voi kääntyä myös tavallisissa mieltä askarruttavissa asioissa.
- Uraohjaaja
  - Uraohjaaja ohjaa opiskelijoita urasuunnittelussa ja työllistymisessä yhteistyössä opinto-ohjaajien kanssa
- Tredunavi-hakupalvelu
  - Hakupalvelun opinto-ohjaajat, oppisopimusneuvoja sekä opintosihteerit ohjaavat asiakkaita hakeutumisessa.
  - Uraohjaajat tarjoavat uraohjauspalveluita opintoihin hakeutumisen tueksi. Uraohjauspalvelut sisältävät oman osaamisen tunnistamista sekä ura- ja opintopolun suunnittelua ja tietoa opintomuodoista ja niiden aikaisesta toimeentulosta.
- Opiskelijakunta ja tutorit
  - Kaikki Tredun opiskelijat kuuluvat Tredun opiskelijakuntaan
  - Opiskelijakunta edistää Tredun opiskelijoiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista. Opiskelijakunta tekee aloitteita opiskelijoiden hyvinvoinnin edistämiseksi, oppilaitoksen ja opetuksen kehittämiseksi sekä järjestää erilaisia tapahtumia.
  - Tutorit ohjaavat ja opastavat opiskelijoita sekä esittelevät Tredun koulutuksia erilaisissa tapahtumissa.

3.3 Opiskeluhoito

Opiskeluhoito kokonaisuus muodostuu ennalta ehkäisevästä koko oppilaitosyhteisöä tukevasta yhteisöllisestä opiskeluhoitosta sekä yksilökohtaisesta opiskeluhoitosta. Yhteisöllisellä opiskeluhoitolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla oppilaitosyhteisössä edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja

esteettömyyttä. Yhteisöllistä opiskeluhuoltoa toteutetaan Tampereen kaupungin toisen asteen koulutuksen opiskeluhuoltosuunnitelman mukaisesti.

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia opiskeluterveydenhuollon palveluja sekä opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluja.

3.4. Varhainen tuki

Varhaisella tuella tarkoitetaan opiskelijasta välittämistä, opiskeluun liittyvien vaikeuksien varhaista tunnistamista, niiden puheeksi ottamista ja ratkaisujen hakemista yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa oppilaitoksen toimijoita ja yhteistyöverkostoja hyödyntäen. Varhaisen tuen toiminnassa keskeistä on huolta aiheuttavien asioiden huomaaminen ja varhainen puuttuminen. Myös erilaisten nivel- ja siirtymävaiheiden yhdistäminen toimivaksi osaksi ohjauksen kokonaisuutta on varhaista tukea.

HOKSissa huomioidaan opiskelijan yksilöllinen tilanne, osaaminen, vahvuudet, oppimisen tuen tarpeet ja toiveet. Jos opiskelija ei sitoudu sovittuun suunnitelmaan tai hänen opintojensa etenemisestä seuraa huolta, asia otetaan puheeksi opiskelijan kanssa ja ratkaisua mietitään yhdessä. Huolta herättäviä asioita ovat esim. opintojen etenemättömyys ja järjestyssääntöjen vastainen toiminta. Opiskelijaa kannustetaan myös itse ottamaan puheeksi huolen aiheita, joilla on vaikutusta opiskeluun. Tilanteisiin puututaan Tredun varhaisen tuen mallin mukaisesti.

Varhaisen tuen toimintamallissa on keskeistä ennaltaehkäisevä toiminta, opiskelijan ja OMA-opettajan yhteistyö sekä yhteisöllisyys. Opiskelijan ja OMA-opettajan ja tukena on oppilaitoksen sisäinen moniammatillinen toimijaverkosto ja sitä täydentävä ulkopuolinen verkosto

4. Opiskelijan ohjaus ja tuki koulutuksen eri vaiheissa

Kuva 3. Opiskelijan ohjauksen ja tuen vaiheet

4.1. Ohjaus ennen opintojen aloitusta

Hakeutuja saa oikeaa ja ajantasaista tietoa, neuvontaa ja ohjausta ammatillisen koulutuksen mahdollisuuksista ja Tredun tarjonnasta.

TreduNavi-hakupalvelu, opinto-ohjaajat ja uraohjaajat ohjaavat hakijoita opiskelijaksi hakeutumiseen ja alan sekä koulutuksen valintaan liittyvissä päätöksissä. Hakijoita ohjataan oman osaamisen tunnistamisessa, koulutuspolun suunnittelussa, sekä opintojen aikaisen toimeentulon eri vaihtoehdoissa.

Opiskelijaksi Treduun voi hakeutua yhteishaun ja jatkuvan haun kautta. Opiskelijaksi Treduun voi tulla myös työvoimakoulutuksen haun kautta (TE-toimisto ja uraohjaajat) tai uraohjauspalveluiden ohjaamana. Ajankohtainen tieto hakeutumisesta löytyy sivuilta Opintopolku.fi. ja Tredu.fi sekä erityistä tukea tarvitseville opiskelijoille lisäksi ammattipolku.fi.

Opiskelupaikan Tredusta saatuaan opiskelija saa ohjeet opiskelupaikan vastaanottamiseen ja opintojen aloittamiseen sähköpostitse tai kirjeitse.

Tredun erityisopettajat ja opinto-ohjaajat tekevät tiivistä ohjausyhteistyötä perusopetuksen oppilaanohjaajien kanssa koulutuksen valinnassa sekä oppilaan tuen tarpeesta. Perusopetuksen oppilaanohjaaja toimittaa perusopetuksesta siirtyvän erityisen tuen tiedonsiirtolomakkeen Treduun oppilaan ja huoltajan luvalla.

Yhteishaku

Yhteishaku on tarkoitettu henkilöille, jolla ei ole aiempaa toisen asteen tutkintoa.

Perusopetuksen oppilaille ja heidän huoltajilleen ja muille koulutuksesta kiinnostuneille esitellään ammatillista koulutusta, ylioppilas-tutkintoon valmistavia opintoja ja tutkintokoulutukseen valmistavaa koulutusta.

Tredu järjestää seuraavia tilaisuuksia ja tutustumismahdollisuuksia ammatilliseen koulutukseen:

- 8- luokkalaisten tutustumiset
  - Tutustuminen ammatilliseen koulutukseen
- Yleisesittelyt
  - Tutustuminen Tredun toimipisteiden koulutustarjontaan
- Jatko-opintoillat 8.- ja 9.-luokkalaisten huoltajille Tampereella ja seutukunnissa
  - Ammatillisen koulutuksen ja yo-tutkintoon valmistavien opintojen esittely
- Ammattipäivät
  - Tutustuminen koulutusalojen opiskeluun kokeilemalla ja tekemällä itse
- Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden ja heidän huoltajiensa jatko-opintopäivä ja -ilta

Jatkuva haku

Tredun koulutuksiin on mahdollista hakeutua läpi vuoden jatkuvan haun kautta joustavasti. Jatkuvassa haussa voi hakea kuka tahansa, joka haluaa hankkia ammatillisen tutkinnon tai kehittää ammatillista osaamistaan. Jatkuvan haun koulutuksista ja hakeutumisesta saa lisätietoa Tredun nettisivuilta. Tredussa järjestetään hakeutujille hakuinfoja ja ohjaustilaisuuksia.

4.2 Ohjaus opintojen alkuvaiheessa

Opiskelija orientoituu, tutustuu, perehtyy ja suunnittelee opintojaan.

Opintojen alkuvaiheessa opiskelija tutustuu ja perehdytetään

- toimipisteeseen, sen palveluihin ja oppimisympäristöihin
- tietojärjestelmien (mm. Wilma, Moodle ja Futural Skills) käyttöön ja HOKS-keskusteluun valmistautumiseen
- tutkinnon rakenteeseen, opiskelemaansa tutkintoon
- todistusten tallentamiseen Wilmaan.

Opiskelijan kanssa käydään HOKS-keskustelu, jonka yhteydessä hänen kanssaan

- keskustellaan opiskeluvalmiuksista ja tuen tarpeista
- tunnistetaan osaamista
- suunnitellaan opintoja ja aloitetaan urasuunnittelu
- keskustellaan mahdollisesta erityisen tuen tarpeesta.

Kuva 4. Opiskelijan HOKS (Henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma)

Opiskelijan kanssa HOKSia päivitetään ja sen toteutumista seurataan koko opintojen ajan. Ohjauskeskusteluissa sovitut asiat dokumentoidaan Wilmaan Ohjauksen ja tuen välilehdelle. Tämä tukee opiskelijan ohjausta ja hänen opintojensa etenemisen seuranta koulutuksen aikana.

4.3. Ohjaus opintojen aikana

Opiskelija opiskelee eri oppimisympäristöissä, arvioi oppimistaan ja osaamistaan, saa opetusta, ohjausta, tukea ja palautetta sekä valmistautuu näyttöön ja osoittaa osaamistaan tutkinnon osittain.

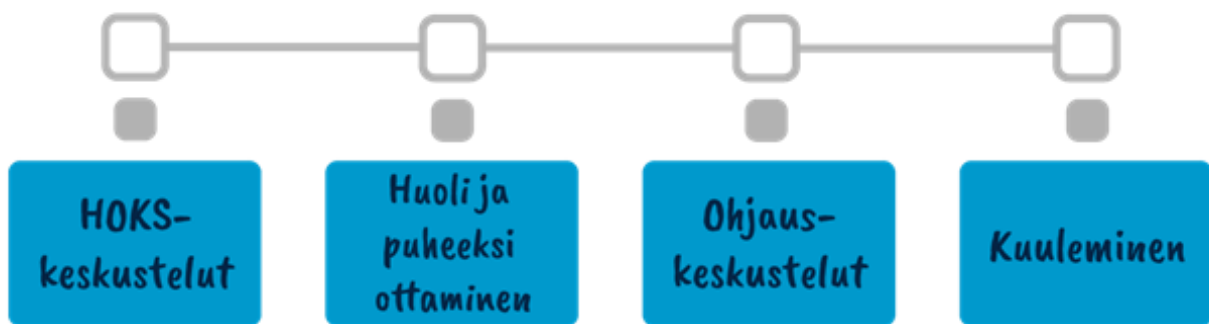
□

Ohjauksen ja tuen muodot

Opiskelija opiskelee oppilaitoksessa, työpaikoilla, verkko-opintoina ja itsenäisesti. Opiskelija saa opetusta, ohjausta, tukea ja palautetta osaamisensa kehittymisestä. Opiskelijaa ohjataan ja kannustetaan ura- ja jatkosuunnitelmissa sekä hyödyntämään opintojaan suunnitelmissaan.

Opiskelijan opintojen edistymistä ja opiskelijan hyvinvointia seurataan säännöllisesti HOKS-keskusteluissa. OMA-opettaja keskustelee opiskelijan kanssa hänen osaamisensa edistymisestä sekä miettii opiskelijan ja oppilaitoksen muiden toimijoiden kanssa, millä vaihtoehtoisilla tavoilla opinnoissa voi edetä. Opiskelija saa opintojensa aikana opinto-ohjaajalta henkilökohtaista sekä ryhmäohjausta opintoihinsa. Tarvittaessa opiskelija saa ohjausta myös esimerkiksi erityisopettajalta tai uraohjaajalta.

Opiskelijan oppimista työelämän ympäristöissä ohjaa työpaikkaohjaaja. Työpaikkaohjaaja ohjaa opiskelijaa työpaikan toimintoihin ja ammatin edellyttämiin työtehtäviin.

Kuva 5. Ohjauskeskustelut

Jos opiskelijan opintojen etenemiseen liittyen herää huoli, asia otetaan puheeksi opiskelijan kanssa ja tarvittaessa alaikäisen huoltajan tai laillisen edustajan kanssa. Mikäli puheeksi ottamisen ja HOKS-keskustelujen jälkeen ei löydetä ratkaisua, kutsutaan opiskelija ja huoltaja tai laillinen edustaja ohjauskeskusteluun.

Ohjauskeskustelussa keskustellaan opintoihin ja opintojen etenemiseen liittyvistä asioista. Siihen voi tarpeen mukaan osallistua esim. opinto-ohjaaja, erityisopettaja, ammatillinen ohjaaja, kuraattori tai koulutuspäällikkö sekä tarvittaessa ulkopuolisen verkoston toimijoita (esim. etsivä nuorisotyö) ja alaikäisen huoltaja tai laillinen edustaja. Jos ilmenee tarvetta opiskelijahuollolliselle keskustelulle liittyen esim. terveydentilaan, taloudelliseen asemaan tai sosiaaliseen tilanteeseen, niiden osalta asiat käsitellään monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Opiskelijalla on oikeus valita, ketä toimijoita monialaisessa asiantuntijaryhmässä on käsittelemässä hänen asioitaan.

Jos ohjauskeskusteluissa sovitut asiat eivät toteudu, opiskelija ja alaikäisen opiskelijan huoltaja tai laillinen edustaja kutsutaan kuulemistilaisuuteen. Kuulemistilaisuudessa kuullaan kaikkia osapuolia

ja päätetään opintojen jatkamisesta tai eroamisesta. Jos oppivelvollinen katsotaan eronneeksi, opilaitoksesta tehdään ilmoitus asuinkunnan vastuuhenkilölle. Hän ottaa vastuun oppivelvollisen ohjauksesta.

Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot

Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot (OPVA-opinnot) suunnitellaan opiskelijan yksilöllisten tarpeiden mukaan. Niissä keskitytään opiskelutaitojen ja niiden ammatillisten perustaitojen harjaannuttamiseen, joita suoritettava tutkinto edellyttää. OPVA-opinnoista opiskelija ei saa osaamispisteitä, mutta niiden avulla hän pääsee sellaiselle tasolle, jolla tutkintoon kuuluvien ammatillisten tai yhteisten tutkinnonosien opiskelu onnistuu.

OPVA-opintoja ovat esimerkiksi

- Matematiikan perusvalmiudet
- Tietotekniset perusvalmiudet
- Suomen kielen koulutus
- Vieraan kielen perusvalmiudet
- Opiskelutaidot ja -valmiudet
- Arjen- ja elämänhallinta.

Opiskelija voi osallistua opiskeluvalmiuksia tukeviin opintoihin yhteensä enintään kuuden kuukauden ajan koulutuksensa aikana.

Luki- ja suomi toisena kielenä (S2) -tuki

Aiemmin todettu lukemisen ja/tai kirjoittamisen (luki) vaikeus pyritään selvittämään opintojen alussa opiskeluvalmiuksien itsearviointien ja erilaisten kartoitusten avulla. Alan erityisopettaja kirjaa luki-tietoja opiskelijan HOKSiin erityisopetuksen kohtaan Opetuksessa ja ohjauksessa huomioitavaa. Opettajien on huomioitava lukivaikeus opetuksessa esim. ajankäytössä ja opetusmateriaaleissa.

S2-tuki on tarkoitettu kaikille aloille, ammatillisiin opintoihin ja YTO-opintoihin. S2-tukiopettaja toimii suomen kieltä avaavana linkkinä opettajan ja opiskelijan välillä, tiedostaa S2-opiskelijan kielelliset haasteet ja osaa lähestyä opetettavaa aihetta avaamalla sisältöä selkokielisesti ja tukee opettajaa opetuksen monimuotoisuuden kentällä helpottaen materiaalin painopisteiden omaksumista. S2-tukea toteutetaan toimipisteittäin eri tavoin esim. opiskeluvalmiuksia tukevina opintoina, S2-pajoina ja samanaikaisopetuksena.

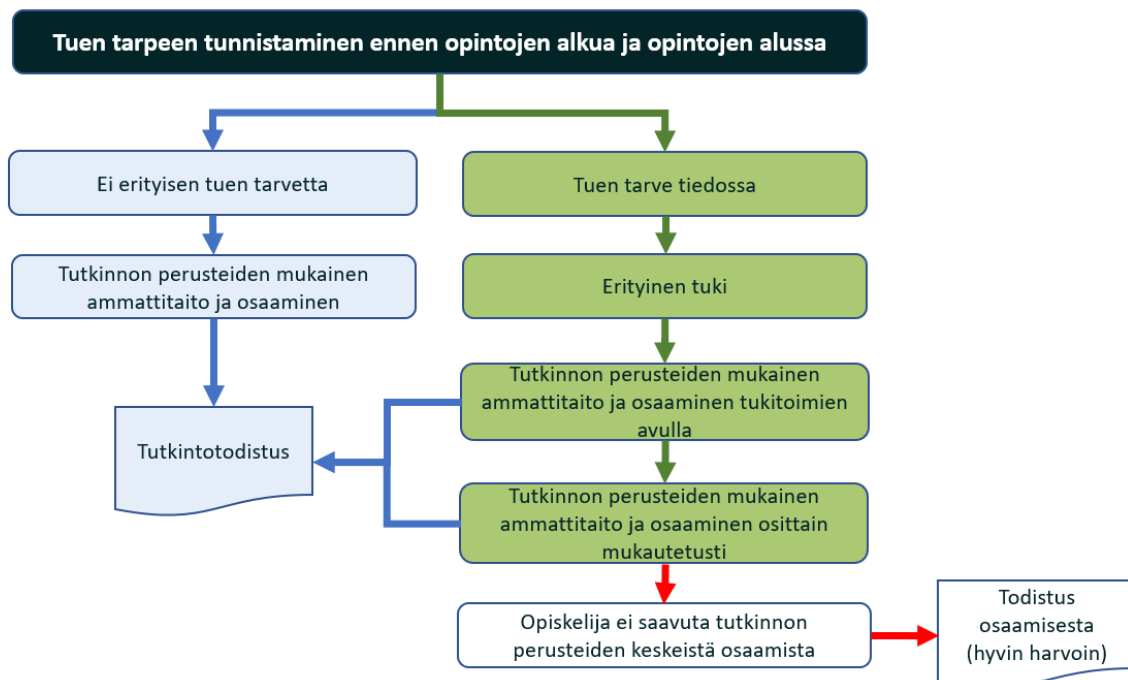
Erityinen tuki

Mikäli yleinen oppimisen tuki, esim. opetuksen eriyttäminen ja tukiopeutus, ei riitä ja tuen tarve on säännöllistä ja/tai pitkäaikaista, tehdään päätös erityisestä tuesta ja laaditaan erityisen tuen suunnitelma (= ETS). Erityinen tuki muodostuu opiskelijan yksilöllisiin tarpeisiin, tavoitteisiin ja valmiuksiin perustuvasta suunnitelmallisesta pedagogisesta tuesta sekä erityisistä opetus- ja opiskelujärjestelyistä. Tukitoimet ja järjestelyt kirjataan suunnitelmaan.

Erityisen tuen tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaisen ammattitaidon ja osaamisen. Koulutuksen järjestäjän tulee pedagogisin järjestelyin sekä erityisen tuen ja ohjauksen avulla tukea opiskelijaa saavuttamaan tutkinnon perusteiden mukaiseen osaamiseen.

Jos erityistä tukea tarvitseva opiskelija ei pedagogisista järjestelyistä ja tiiviistä tuesta huolimatta pysty saavuttamaan tutkinnon ammattitaitovaatimusten tai osaamistavoitteiden tyydyttävä 1-tason mukaista osaamista, voidaan osaamisen arviointia mukauttaa. Arviointia voidaan mukauttaa vain niiltä osin, kun se on opiskelijan valmiudet ja tavoitteet huomioon ottaen välttämätöntä.

Osaamisen arvioinnin mukauttaminen edellyttää aina, että opiskelijalla on päätös erityisestä tuesta. Myös erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan kohdalla ensisijainen tavoite on kuitenkin tutkinnon perusteiden mukainen ammattitaito ja osaaminen (kuva alla).

Kuva 6. Erityisen tuen suunnitelma ja mukauttaminen

Joskus opiskelija tarvitsee työpaikalla tapahtuvaan oppimiseen tavallista enemmän tukea. Opettaja, ammatillinen ohjaaja tai erityisopettaja voivat olla opiskelijan mukana vaikkapa alussa enemmän, jolloin voidaan varmistaa, että opiskelija uskaltaa tulla työpaikalle ja kysyä henkilökunnalta asioita pulmatilanteissa. Oppilaitoksen edustajaa voidaan tarvita myös opiskelijan tueksi kertomaan työpaikkaohjaajalle opiskelijan oppimisen erityistarpeista, tässä apuna voivat olla vinkkikortit ja tiedon siirtolomake. Erityisen tuen opiskelija osallistuu työpaikalla tapahtuvaan oppimiseen samalla tavalla kuin kaikki muutkin opiskelijat, mutta tukea voidaan tarvita ja tarjota enemmän.

Ohjauksen ja tuen oppimisympäristöt

Treenaamo on avoin oppimisympäristö, jossa opiskelijat voivat tehdä erilaisia opiskelutehtäviä ja saada ohjausta. Aukioloajat ovat toimipistekohtaiset. Treenaamossa tehdään lisäharjoituksia, kerataan, annetaan samanaikaisohjausta ja saadaan apua erilaisiin rästitehtäviin. Treenaamossa toimii toimipistekohtaisesti ohjaaja ja/tai erityisopettaja/opettaja. Opiskelija tulee yleensä Treenaamoon HOKSinsa mukaisesti ohjattuna tai oma-aloitteisesti. Treenaamossa ohjataan ja suoritetaan sekä yto-aineita että ammatillisia opintoja toimipistekohtaisesti painottaen. Treenaamo on myös yksi erityisen tuen toteuttamistapa.

Kohtaamo on opiskelijoille tarkoitettu henkilöstön ja verkostotoimijoiden tapaamispaikka. Kohtaamossa voi tavoittaa esim. opinto-ohjaajan, kuraattorin, koulutuspäällikön tai ammatillisen ohjaajan. Kohtaamo on paikka, jossa opiskelija voi tavata muita opiskelijoita ja viettää aikaa opintojen merkeissä, välitunneilla tai rennommissa ajanvieteissä.

Starttaamon tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden yrittäjyysosaamista ja -asennetta sekä kehittää työelämävalmiuksia. Starttaamo antaa opetusta, tukea ja ohjausta yrittäjyyteen sekä mahdollisuuden kokeilla yrittäjyyttä opintojen aikana. Tarjolla on mm. työpajoja, yrittäjyysleirejä, tapahtumia, yrittäjävierailuita, ohjausta sekä ajantasaista tietoa ja taitoja liittyen yrittäjyyteen ja työelämään.

Tieto- ja kirjastopalvelujen henkilöstö ohjaa ryhmiä ja yksilöitä tiedonhakuun liittyvissä asioissa. Mikäli opiskelijan toimipisteessä ei ole kirjastoa, palveluita saa erikseen sopimalla. [TOKI-verkkokirjasto](#) on Tredun ja yhteistyöluukioiden yhteinen verkkokirjasto. Verkkokirjastosta löytyy kirjastojen aineistoja ja linkkejä verkon palveluihin.

Pajatoiminta mahdollistaa opiskelijoille apua ja tukea elämänhallintaan, ammatillisiin ja/tai yhteisiin opintoihin, opiskelunvalmiuksia tukeviin opintoihin ja harrastustoimintaan. Pajatoiminnan avulla tuetaan opiskelijan motivaatiota sitoutua opintoihin. Pajoissa opiskelijat etenevät yksilöllisen suunnitelman mukaan omaan tahtiin. Pajoista on apua esimerkiksi silloin, jos työpaikalla tapahtuva oppiminen keskeytyy tai tarvitaan tukea arjenhallintataitoihin. Pajat motivoivat opiskelijoita opiskelemaan mm. käytännön töiden kautta. Pajat voivat toimia myös opiskelijan tukena opintojen keskeytymisuhan aikana. Jotkut pajat on suunniteltu matalan kynnyksen väyläksi Tredun hakeutuille.

Pienryhmässä voi opiskella joillakin Tredun tutkintoaloilla. Pienryhmän koko on aina korkeintaan 14 opiskelijaa. Jokaiselle pienryhmäläiselle tehdään heti opintojen alkuvaiheessa ETS. Pienryhmää voidaan täydentää joustavasti. Opiskelu on työvaltaista ja perusasioihin keskittyvää ja tapahtuu saman opettajan johdolla tutussa työympäristössä.

4.4. Ohjaus valmistumisvaiheessa

Opiskelija valmistuu ja saa todistuksen.
--

Opiskelija saa koko tutkinnon suoritettuaan tutkintotodistuksen ja otteen opintosuoritusrekisteristä. Jos opiskelija on suorittanut osatutkinnon, hän saa todistuksen suoritetuista opinnoista ja otteen opintosuoritusrekisteristä.

Opiskelija saa ohjausta työllistymisessä, jatko-opintoihin hakemisessa ja tarvittaessa muihin palveluihin hakeutumisessa opinto-ohjaajalta tai uraohjaajalta. Valmistumisvaiheessa opiskelijalla on mahdollisuus saada ohjausta työn hakuun liittyvien asiakirjojen laadinnassa. Opiskelija voi hyödyntää myös digitaalista Tiitus.tredu.fi -työnhakupalvelua. Opinto-ohjaaja ja uraohjaajat ohjaa ilman jatkosuunnitelmaa olevat valmistuvat opiskelijat muihin palveluihin (esim. TE-palvelut ja Ohjaamo) yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

4.5. Ohjaus valmistumisen jälkeen

Valmistuneella opiskelijalla on oikeus saada ohjausta jatko-opintoihin liittyvään hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin tutkinnon suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Tredusta valmistuneen ohjauksesta vastaavat Tredun opinto-ohjaajat. Opinto-ohjaajien yhteystiedot löytyvät Tredun kotisivuilta.

VALMISTUMISEN JÄLKEEN

Kuva 7. Valmistumisen jälkeen

5. Ohjauksella eteenpäin

Ympäröivä maailma muuttuu ja ohjaus sen mukana. Ohjauksen suunnitelma elää ajassa ja sitä päivitetään tarvelähtöisesti saatujen palautteiden, opiskelijoiden ja ohjausverkoston toimijoiden ohjauskokemusten sekä ajankohtaisten kokeilujen pohjalta.

Tredun arvojen mukaisesti toimivalla ohjauksella pyritään siihen, että opiskelijat voivat siirtyä rohkeesti, reilusti ja reteesti työelämäänsä tai jatko-opintoihin. Ohjauksen ja tuen avulla varmistetaan, että opiskelijat valmistuvat ja pääsevät elämässä eteenpäin. Valmistumisen jälkeen tai opintojen keskeytyessä Treduun voi tulla koska tahansa jatkamaan opintoja tai opiskelemaan lisää.

Lisätietoa: [Tredu.fi](https://www.tredu.fi)

SANASTO

Ammatillinen koulutus

Koulutus, jonka tarkoituksena on tuottaa ammatillista osaamista ja tukea elinikäistä oppimista sekä ammatillista kasvua.

Ammatillinen tutkinto

Ammatillisen osaamisen kohottamiseen ja ylläpitämiseen sekä ammattitaidon osoittamiseen tarkoitettu tutkinto. Ammatillisia tutkintoja ovat ammatillinen perustutkinto, ammattitutkinto ja erikoisammattitutkinto.

Ammatillinen tutkinnon osa

Ammatillinen tutkinto muodostuu tutkinnon osista, jotka voivat olla opiskelijalle pakollisia tai valinnaisia. Ammatillinen tutkinnon osa perustuu työelämän toiminta- tai tehtäväkokonaisuuteen ja siinä tarvittavaan osaamiseen.

Ammattitutkinto, AT

Ammatillinen tutkinto, jossa osoitetaan työelämän tarpeiden mukaisesti kohdennettua ammattitaitoa, joka on ammatillista perustutkintoa syvällisempää tai kohdistuu rajatumpiin työtehtäviin.

Erikoisammattitutkinto, EAT

Ammatillisen osaamisen kohottamiseen ja ylläpitämiseen sekä ammattitaidon osoittamiseen tarkoitettu tutkinto, jossa osoitetaan työelämän tarpeiden mukaisesti kohdennettua ammattitaitoa, joka on ammattitutkintoa syvällisempää ammatin hallintaa tai monialaista osaamista.

Erityinen tuki

Tuki ja siihen liittyvät erityiset opetus- ja opiskelujärjestelyt, jota annetaan ammatillisen koulutuksen opiskelijalle silloin, kun hän tarvitsee pitkäaikaista tai säännöllistä oppimisen ja opiskelun tukea oppimisvaikeuksien, vamman, sairauden tai muun syyn vuoksi.

Henkilökohtaistaminen

Toiminta, jossa tehdään opiskelijan aiemmin hankkiman osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen sekä suunnitellaan opiskelijan tarvitseman osaamisen hankkiminen ja osoittaminen ja tarvittavat ohjaus- ja tukitoimet.

HOKS eli henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma

Henkilökohtainen suunnitelma, joka sisältää ammatillisen koulutuksen opiskelijalle tehtävää henkilökohtaistamista koskevat tiedot. Henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan kirjataan opiskelijan yksilölliset osaamisen tunnistamista, osaamisen tunnistamista, osaamisen hankkimista ja osoittamista sekä ohjaus- ja tukitoimia koskevat tiedot.

Jatkuva haku

Koulutusorganisaation järjestämä koulutuksen hakumenettely, jolla koulutukseen voi hakea joustavasti ympäri vuoden.

Koulutussopimus

Koulutustoimijan ja työpaikan välinen kirjallinen määräaikainen sopimus opiskelijan osaamisen hankkimisesta työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä.

Monialainen asiantuntijaryhmä

Oppilaitoksen henkilökunnasta ja mahdollisesta oppilaitoksen ulkopuolista tahoista koostuva ryhmä, joka kootaan opiskelijan opiskelijahuollollisen tuen tarpeen selvittämiseksi ja tarvittavien tukimuotojen järjestämiseksi.

Monimuoto-opiskelu

Opetus voi sisältää lähiopetusta, etäopetusta sekä itsenäistä opiskelua. Se voi esimerkiksi olla luokka-, verkko-, luento-, ryhmä-, lähi- sekä etäopetusta.

Mukauttaminen

Järjestely, jossa erityistä tukea saavan opiskelijan ammatillisen perustutkinnon perusteiden mukaista osaamisen arviointia muutetaan laatimalla opiskelijalle yksilöllinen osaamisen arviointikriteerit, joissa otetaan huomioon opiskelijan henkilökohtaiset tavoitteet ja valmiudet.

Näyttö

Toiminta, jossa opiskelija osoittaa käytännön työtehtäviä tekemällä, miten hyvin hän on saavuttanut ammatillisen tutkinnon perusteissa määritellyn keskeisen ammattitaidon ja osaamisen.

Osaamisala

Tutkinnon perusteet voivat sisältää osaamisaloja, jotka ovat työelämän tarpeiden ja ammattialan kannalta tarpeen. Osaamisala perustuu ammattiin tai muuhun selkeään itsenäiseen työtehtäväkokonaisuuteen.

PAEK

Pirkanmaan ammatillisen erityisopetuksen koordinaatiokeskus PAEK kokoaa erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden ja opiskelijoiden koulutustarjontaa, tekee ennakointi-

työtä, kokoaa yhteistyöfoorumeita ja asiantuntijaryhmiä sekä toteuttaa alueen erityisen tuen strategiaa. Lisäksi PAEK ylläpitää hankeverkostoa, tiedottaa, päivittää [Ammattipolku.fi](https://www.ammattipolku.fi)-sivustoa ja sosiaalisen median kanavia sekä tekee neuvontatyötä.

Perustutkinto, PT

Ammatillinen tutkinto, jossa osoitetaan laaja-alaiset ammatilliset perusvalmiudet alan eri tehtäviin. Ammatillinen perustutkinto koostuu ammatillisista tutkinnon osista ja yhteisistä tutkinnon osista.

Poikkeaminen

Järjestely, jossa ammatillisen perustutkinnon suorittajan ei tarvitse osoittaa jotakin tutkinnon perusteiden edellyttämää osaamista. Poikkeaminen on mahdollista siinä tapauksessa, että tutkinnon perusteiden mukaiset ammattitaitovaatimukset tai osamistavoitteet ovat joko olosuhteet tai aiemmin hankittu osaaminen huomioiden joiltakin osin opiskelijalle kohtuuttomia.

Opinto-ohjaus

Toiminta, jonka tarkoituksena on tukea opiskelijoita käynnissä olevan opiskelun eri vaiheissa sekä opiskelun jälkeistä tulevaisuutta koskevien ratkaisujen tekemisessä.

Opiskeluhoolto

Toiminta, jonka tavoitteena on edistää ammatillisen koulutuksen opiskelijan oppimista ja tukea hänen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointiaan.

Oppisopimus

Opiskelijan ja työnantajan välinen kirjallinen työsopimus, jonka perusteella järjestetään oppisopimuskoulutusta.

Oppisopimuskoulutus

Ammatillinen koulutus, joka järjestetään pääosin työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä ja jossa opiskelija on työnantajaan työsopimussuhteessa, virkasuhteessa tai virkasuhteeseen verrattavassa julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa tai toimii yrittäjänä.

Oppivelvollisuus

Oppivelvollisuus jatkuu siihen asti, kun opiskelija täyttää 18 vuotta tai suorittaa tätä ennen toisen asteen tutkinnon (ammatillinen tutkinto tai ylioppilastutkinto). Oppivelvollisuus koskee niitä opiskelijoita, jotka ovat suorittaneet perusopetuksen 1.1.2021 jälkeen.

OPVA-opinnot eli opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot

Opiskelijan yksilöllisiin tarpeisiin perustuvat opinnot, joiden tarkoituksena on antaa opiskelijalle edellytykset tutkintokoulutukseen osallistumiseen.

Tutkinnon perusteet

Tutkinnon perusteet kuvaavat kussakin perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkinnossa vaaditun osaamisen.

Tutkintonimike

Työelämässä tunnettu ammattinimike.

TUVA eli Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus

Tutkintoon johtamaton koulutus, joka on tarkoitettu sekä oppivelvolliselle että aikuiselle, jotka tarvitsevat valmiuksia ja/tai ohjauksellista tukea siirtyäkseen ammatilliseen tutkintokoulutukseen tai lukiokoulutukseen. Tavoitteena on saavuttaa sellaiset opiskeluvalmiudet, joiden avulla hän suoriutuu em. koulutuksista.

Työelämässä oppiminen

Osaamisen hankkiminen tekemällä käytännön työtehtäviä työpaikalla. Työelämässä toimiminen toteutetaan koulutussopimuksena tai oppisopimuksena.

Uraohjaus

Toiminta, joka tukee opiskelijaa opiskelua, uraa, tulevaisuutta ja elämää koskevissa valinnoissa. Uraohjauksella vahvistetaan opiskelijan työllistymis- ja urasuunnittelutaitoja sekä edistetään hänen kiinnittymistään opintoihin, työelämään ja yhteiskuntaan.

Yhteinen tutkinnon osa (YTO)

Tutkinnon osa, joka sisältää yleissivistävää ja muuta työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavaa osaamista. Yhteiset tutkinnon osat ovat ammatillisen perustutkinnon osia. Pakollisia yhteisiä tutkinnon osia on kolme: viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen sekä yhteiskunta ja työelämäosaaminen. Pakollinen yhteinen tutkinnon osa = PYTO ja valinnainen yhteinen tutkinnon osa = VYTO.